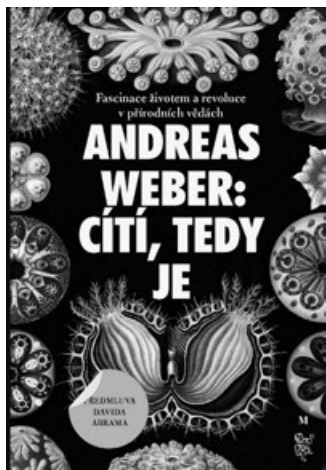

Rozečteno

TIPY REDAKCE

Andreas Weber

Cítí, tedy je. Fascinace životem a revoluce v přírodních vědách

přeložila Jana Krtková

Malvern, Praha 2022

344 stran

Teorie nám někdy vnucují, abychom se na svět dívali nesmyslným způsobem. I tak by se daly vyprávět dějiny vědy. Na rozdíl od ideologií však věda své omyly překonává. Německý biolog a filozof Andreas Weber má za to, že je nejvyšší čas na revoluci v přírodovědě. Ve své erudovaně, ale i nadšeně napsané studii argumentuje, že živé organismy jsou něco jiného, než jsme si doposud mysleli. Hmota má schopnost sebeorganizace a volně přechází v život. Navíc jsme učinili zásadní chyby v metaforách: organismy nejsou jako stroje; geny nefungují jako počítačový kód; přírodní výběr není jako kapitalistická soutěž. Jaká úleva, že naše intuice při pohledu do očí zvířete se nemýlí. (jn)

Fabien Vehlmann — Marie Pommeypuyová

Krásná temnota

přeložil Richard Podaný

Crew, Praha 2020

112 stran

Na první pohled to vypadá jako pohádka před spaním. Kreslené postavičky, které jako by vypadly z Karafiátových *Broučků*: velké oči, světlé vlásky, široké úsměvy. Jenže to žádná pohádka není. Rozhodně ne pro děti a rozhodně ne před spaním. Jakási tekutina vyplaví roztomilé postavičky

z jejich bezpečného obydlí. Až venku se ukáže, že přebývaly v mrtvém těle malé dívenky, která se rozkládá v trávě. A i když se o sebe ze začátku starají, pomáhají si a snaží se v nové krajině přežít, za chvíli se u nich objevuje krutost, vypočítavost a násilí. Neuvěřitelně vtahující komiks, který od začátku klame pohádkovými konturami, je nakonec výrazně děsivější než Moorův a Burrowsův *Neonomicon*. (vmax)

R. Buckminster Fuller

Návod k obsluze vesmírné lodi Země

přeložil Martin Pokorný

UMPRUM, Praha 2022

98 stran

Už jenom to jméno. R. Buckminster Fuller. S něčím takovým v řidičáku můžete být stěží někdo jiný než kultovní architekt, designér, vizionář, futurista, filozof, systémový teoretik a prezident Mensy. Fuller (1895—1983) proslul především schopností všechny tyto role organicky propojit: jeho péčí a snahou nebylo nic jiného než proměnit život na planetě Zemi v příjemnou, spravedlivou a udržitelnou zkušenost. Vedle vynalézání, navrhování a přednášení proto psal, hodně a o všem možném. Nedávno se dostala českým čtenářům šance seznámit se s jeho slavnou a přístupnou knihou s všeríkajícím názvem *Návod k obsluze vesmírné lodi Země* z roku 1969. Předpoklady trochu zestárlý, vize nikoli. Takže: nasedat! (zst)

Iva Hadj Moussa

Havířovina

Host, Brno 2022

224 stran

Její předchozí knihy byly přijaty lehce rozpačitě nebo téměř bez povšimnutí. Naposledy ale Iva Hadj Moussa vstoupila

na trh s románem, který si pozornost zaslouží. Příběh pomalu stárnoucí spisovatelky, jejíž život se vrátil znovu na začátek a ona sama do domu svých rodičů, je špičkový detektivkou, hororem, milostnou zápletkou i existenciálními otázkami. *Havířovina* by dobře fungovala ve filmovém zpracování — strašidelný dům a stíny minulosti jedné vesnice rozkrývané silnou hrdinkou s zpracovanou osobní rovinou... Suverénní nakládání s jazykem a uvěřitelnost všech figur i situací, v nichž se pohybují, ovšem knihu nadnášejí vysoko nad průměrný námět průměrného bijáku. (kf)

Pavel Růžek

Bez tebe

dybbuk, Praha 2022

232 stran

Pavel Růžek celý život obrázel geografické i společenské periferie. Vyrůstal u Mostu, v Litvínově, později pracoval jako učitel a dělník v sudetském pásu od Šumavy po Krušné hory. Patřil k takzvané vynechané generaci, která dospívala v uvolňujících se šedesátých letech a jejíž všechny naděje následně utloukla blbost a bezčasí normalizace. Protloukal se jí jako beatnik s pomocí alkoholu, kumpánů a psaní, které se u něj vyznačuje hrabalovským proudem a rytmem vět i podobnou citlivostí k perličkám na dně, které ovšem v jeho syrovějším a podstatně chmurnějším vyprávění připomínají spíše odhozené věci zanesené říčním bahnem. Byl by asi zraněný v každé době, nejen za komunismu, poznamenaný už v útlém dětství sebevraždou svého otce, kterého našel u puštěného sporáku. Některé motivy jeho povídek jsou už trochu passé (modrá knížka, stop do NDR, devizový příslib), ale na rozdíl od mnohé současné prózy, která si všechno to komunistické obludarium bere jen jako historicky exotické kulisy, on ho popisuje s nadčasovou naléhavostí. Táhne ho to k okrajům i pod hladinu, a když už je dole, skoro na just udělá ještě pár temp, aby sebou fláknul o dno a odtud se pak ze svého pohnutého života lakonicky a bez fňukání vypsál. V tom je jedinečný a ve srovnání s kdejakou současnou prózou skutečně opravdový a svůj. A týká se to i jazykové a stylistické roviny. V letošní prozaické produkci stěží nacházím jiný tak autentický text. (on) ●

